

[Wilkjelm.]

ikke havde indført den omkostningsdæmpende ydelse dengang på ca. 2 mia kr. Derfor vil jeg godt tilføje, at der er intet som helst, der tyder på, at arbejdsløsheden udviklede sig langsommere i 1974, end den ellers ville have gjort, end den gjorde i de øvrige europæiske lande på det tidspunkt, og end vi ellers kunne have forventet at den ville have gjort i Danmark, hvis man ikke havde gennemført denne omkostningsdæmpende ydelse. Der er intet som helst belæg for, at 1974-ordningen opfyldte formålet i den henseende.

Den anden ting, man tilsigtede med ordningen, var at dæmpe inflationen. Vi må konstatere, at inflationen fortsatte i 1974, ja, den kulminerede i 1974, og hvornår blev den dæmpet? Den blev dæmpet pudsigt nok på præcis samme tidspunkt, hvor den daværende omkostningsdæmpende ydelse udløb, og hvor derfor omkostningerne alt andet lige fik et ekstra skub op. Den blev selvfølgelig ikke dæmpet, fordi den omkostningsdæmpende ydelse udløb, det vil jeg ikke påstå, men den blev dæmpet, til trods for at den omkostningsdæmpende ydelse udløb, og den blev dæmpet af en helt anden grund, nemlig på grund af den massive arbejdsløshed. Det er jo vilkårene, som borgerlige amerikanske økonomer havde fundet ud af for 15 år siden, selv om det endnu holder hårdt at få borgerlige og socialdemokratiske politikere her i landet og andre steder til at indse, at i det økonomiske system, som råder i vor del af verden, kan man ikke forhindre en galoperende inflation uden på bekostning af beskæftigelsen. Det er jo rent faktisk det, vi ser i 1975. Man har dæmpet inflationen, og man har brugt beskæftigelsen som midlet dertil — bevidst eller ubevidst, det er sådan set underordnet i den forbindelse. Tallene viser klart denne sammenhæng.

Jeg synes, det er værd at erindre sig, hvordan den radikale ordførers holdning og det radikale partis holdning var til forgængerens for dette forslag i foråret 1974. Det er jo i kraftig modstrid med, at det radikale parti nu som forligspartner står bag det forslag, der ligger her i dag. Som bekendt deltog det radikale venstre ikke i forliget, hverken om de omkostningsdæmpende ydelser eller om den tåbelige tvangsopsparing i 1974, og

det var ikke kun tvangsopsparingen, som afholdt det radikale venstre fra at deltage, det var også den omkostningsdæmpende ydelse.

Man mente, og det sagde den radikale ordfører, hr. Dahlgaard, klart, at det var aldeles naivt at tro, at denne omkostningsdæmpende ydelse i henseende til beskæftigelse, i henseende til inflationsbekæmpelse, ville have nogen som helst effekt, der stod i rimeligt forhold til, hvor dyrt dette her var.

Man havde lejlighed til at efterprøve sin vurdering, idet man jo havde debatten om den omkostningsdæmpende ydelses virkninger et halvt års tid efter, da man behandlede SF's forslag om at ophæve den, og hvor den radikale ordfører konstaterede (Folketingstidende 1973-74, 2. samling, sp. 7563): „Vi var ikke synderlig glade for den omkostningsdæmpende ydelse, fordi den koster så umådelig mange penge, og fordi vi ikke rigtig troede på, at den ville gøre nytte for pengene.“

„Når jeg nu hører, at hr. Per Hækkerup giver udtryk for“ — sagde den radikale ordfører videre — „at situationen ikke er blevet bedre, siden denne lovgivning blev gennemført, så ser jeg deri et tegn på, at socialdemokratiet er ved at tilegne sig det synspunkt, som det radikale venstre har haft hele tiden, nemlig at denne lovgivning egentlig ikke er nogen synderlig nytte til.“

Det gik altså modsat. Det var ikke socialdemokratiet, der kom på bedre tanker, men det var det eneste af de traditionelle forligspartier, der dengang var fornuftigt nok til at holde sig udenfor, som nu er kommet med i puljen, til trods for at alt tyder på, at det ikke virkede efter hensigten, og til trods for at de radikale selv erkendte dengang, at det gjorde det ikke.

Socialdemokratiets vurdering af disse ting er også interessant. Jeg kan ikke nå nu at referere — men skal eventuelt i anden runde vende tilbage til det — hvordan hr. Per Hækkerup som oppositionspolitiker i 1970 bedømte den første af disse omkostningsdæmpende ydelser, da den blev introduceret af VKR-regeringen, men jeg vil derimod hæfte mig ved, at dette skred i socialdemokratiets holdning til ordningen, som man er blevet gladere og gladere for, udtrykt ved hr. Aukens ordførertale her i dag, jo ikke bare er den rene tåbelighed og ikke bare